

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. IV. Quænam sit Obligatio Juramenti Promissorii?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

absolutè, sed cum conditione, si hoc vel illud feceris, si consenseris, si non sis nimium reluctatus, si non judicaverim melius expedire. Secundò: quia fiat in materia indifferenti seu impertinente & sine debita ratione. Tertio propter eandem rationem licet juramentum obligaverit, tamen facile solvitur ex animi mutatione abque gravi culpa propter materiae levitatem.

23. Conclusio tam in juramento promissorio quam assertorio verificatur. An aequaliter habeat locum si verum sit iuramentum seu falsum.

Adverte conclusionem habere locum, tam in juramento assertorio, quam promissorio, ut patet. Item habere locum si verum sit, si falsum, certum tamen est in hoc (exemplo factae idololatriae) quam in illo calumniae. Suarez enim sup. n. 6. & Lessius c. 42. n. 42. juramentum externum sine intentione jurandi factum citra obligationem jurandi, & sine injuria tertii, à mortali excusant: quia licet ratione fictionis nomen Dei sumatur in vanum, non tamen cum gravi irreverentia ex parte materiae & modi, & ideo licet sit culpa, non tamen gravis, sicut qui jurat sine attentione. Unde sufficit ad finem juramenti, quod sine fictione exhiberi debeat, & quod haec obligatio sit proportionata materiae, de qua agitur.

24. An ex tali juramento oriatur obligatio.

Petes: An ex juramento externo, sine intentione jurandi factò, oriatur obligatio religionis ex vi juramenti. Resp. Neg. cum Bonacina hic punct. 7. n. 2. & aliis. Ratio est: quia sine intentione jurandi non subsistit juramentum, quod proinde verè & à parte rei obligationem inducere nequit, ut in simili nec inducit votum, sine animo votendi exterius emissum. In foro tamen externo, sicut pro juramenti validitate, ita & pro nascente inde obligatione, judicabitur, secundum illud Gregorius l. 26. Moral. c. 7. Humane aures verba nostra talia judicant, qualia foris sonant. Divina verò iudicia talia foris audiunt, qualia ex intimis profertur. Apud homines cor ex verbis, apud Deum verò verba sentantur ex corde.

Dixi, Ex vi juramenti: quia ratione scdali vel damni alioquin oritur potest jurans obligari ad servandum juramentum factum. An ex juramento externo, sine intentione se obligandi vel exequendi factò, oriatur obligatio, resolvi potest. Ex dictis disp. preced. quaest. I. de obligatione & simili voto oriunda.

25. Promissio jurata inducit obligationem ex genere suo sub mortali. Est certum & indubitatum apud omnes. An autem non impletio hujusmodi promissionis possit excusari à mortali ratione levitatis materiae, inter Doctores controversatur. Negant Lessius c. 42. n. 23. Wiggers c. 5. n. 155. Herinc Sum. Theol. Pars III.

QUESTIO IV. Quanam sit Obligatio Juramenti Promissorii?

Dico I. Promissio jurata inducit obligationem ex genere suo sub mortali. Est certum & indubitatum apud omnes. An autem non impletio hujusmodi promissionis possit excusari à mortali ratione levitatis materiae, inter Doctores controversatur. Negant Lessius c. 42. n. 23. Wiggers c. 5. n. 155. Herinc Sum. Theol. Pars III.

& alii censentes in juramento promissorio Deum invocari, non tantum in testem veritatis praesentis, quod nempe promittens verè intendat promissionem implere, sed etiam futuram, scilicet alius executionis, ut latius videre est apud ipsos locis citatis.

An excuset levitas materiae.

Affirmant Suarez l. 3. de Juramento c. 6. Sylvius 2. 2. q. 98. art. 3. conclus. 4. Coninck de Sacramentis disp. 22. ad b. n. 53. & alii plures apud Diana l. 4. T. 1. q. 4. Resol. 70. eò quod econtra sentiant, quod in juramento promissorio Deus adducatur ut testis praesentis promissionis & dans auctoritatem futurae executioni, non verò ut ejusdem testis: ad eum modum, quo Princeps, vel alius vir magnae auctoritatis, contractibus humanis interponitur, ut eisdem sua auctoritate firmet, pro irreverentia sibi facta reputaturus, si, quod in sua praesentia conclusum est, postea non impletur. Unde sicuti Princeps talis, impletione non secuta, propterea non censetur esse inductus ad testificandum falsum, ita neque Deus. Vide Sylvium sup. ubi in responsione ad argumenta variè conatur ostendere. Quae proinde sententia verè probabilis est: tum ob auctoritatem Doctorum eam tenentium: tum ob fundamenta, quibus innititur.

26. Sententia affirmans probabilis ostenditur.

Dico II. Quando executio ejus, quod est promissum, vel dat licentiam peccandi juranti vel alteri, non obligat juramentum. Ratio est: quia juramentum nequit inducere obligationem ad illicitum, cum ad hoc nemo obligari possit, ut per se patet.

27. Juramentum non obligat ad illicitum.

Petes: Quale sit peccatum tale quid jurare? Resp. I. si desit animus exequendi, erit perjurium defectu veritatis primario requisitae, adeoq; mortale. Si autem adfit animus exequendi, jam ratione illius affectus, quem includit, erit mortale vel veniale, pro gravitate operis exequendi. Resp. II. Quatenus tale juramentum non est testificatio Dei super re illicita facienda est etiam peccatum contra Religionem grave vel leve pro ratione materiae. Ita Suarez l. 3. c. 19. Lessius sup. dub. 4. n. 18. Ratio est: quia velle propositum suum in malo firmare Dei auctoritate est Deo irreverentiam inferre gravem vel levem pro gravitate vel levitate materiae.

28. Quale peccatum committat ita jurans.

Dices I. Adhibens ita Deum in testem committit blasphemiam, utpote qui ipso facto profitetur Deo placere peccatum: cum ideo Deum adducat ad confirmandam assertionem, ut credatur ad eius reverentiam pertinere illam facere veram, supposito juramento. Resp. Neg. Aff. qui enim jurat non profitetur materiam juramenti Deo placere (ut patet in juramento assertorio de re iniquissima) sed Deum esse testem veritatis, & eum nullo modo posse adduci in testem falsitatis; adeoque non opus secundum se, sed veritatem ipsam esse Deo conformem. Deinde qui jurat non attendit, an ratione materiae sit conformis divinae voluntati: sed solum attendit formaliter ad rationem

29. Non profitetur ipso facto Deo placere peccatum.

veritatis & ad propositi immutabilitatem ex conceptione generali, quod id, quod juratur, quodammodo fiat immutabile.

30.
An ex unde
digerur
taliter ju-
rans habere
propositum
peccandi?

Dices II. Sic jurans tenetur habere propositum peccandi venialiter, ne alioquin sit perjurus: ergo mortaliter peccat: quippe qui nomen Dei ad hoc assumit, ut in malo suo proposito immutabiliter firmitur, quod sine gravi in Deum irreverentia non videtur fieri posse. Resp. sic juramentum obligari quidem ad habendum propositum peccandi venialiter, ut vitet mortale perjurium: at hoc non oritur ex natura & vi juramenti, aut talis actionis, sed ex inordinata voluntate, quæ se illi perplexitati immiscet. Quia tamen propositum (ad quod testificandum Deus invocatur) non excedit culpam venialem, ideo neque illa inordinatio ex sua specie excedit culpam venialem juramenti.

31.
Similiter
juramen-
tum contra
divina con-
silia non est
mortaliter
peccaminoso-
sum.

Hinc patet, non committi etiam peccatum mortale ab eo, qui jurat se aliquid facturum contra divina consilia, ut si juret se non suscepturum statum religiosum, non servaturum perfectam & perpetuam castitatem intendens inire matrimonium. Ita Bassani in Supplem. V. Juramentum n. 8. & alii, quos citat.

32.
Juramentum
de re in dif-
ferenti &c.
non obligat.

Dico IV. Juramentum de re indifferenti, vel de eo, cujus oppositum est melius, non obligat, nisi sit factum in favorem alterius. Constat ex *quæst. 2. de Voto*: est enim eadem utriusque ratio. Dixi, nisi sit factum &c. tunc enim obligat, nisi homo remittat: quia in promissione facta homini spectatur, quid illi sit gratius, in promissione vero facta Deo, quid melius.

33.
Secus est de
eo quod gra-
vi metu ex-
torquetur

Dico V. Juramentum gravi metu extortum obligat. Ita D. Thomas 2. 2. q. 89. art. 7. Lessius *dub. 6. Wiggers dub. 9.* aliique plurimi contra alios relatos à Sanchez l. 4. de *Matrim. disp. 20. n. 3.* Probatur ex c. Si vero de *Jurejurando* aliique juribus & ratiis à *Wiggers sup.* qui etiam conclusionem de metu injuste incusso ad extorquendum juramentum intelligit. Vide etiam Bassani V. *Juramentum* n. 6. ubi corollaria hinc deducibilia proponit.

34.
Quid de eo
quod ex er-
rore vel do-
lo emitti-
tur.

Dico VI. Si dolus vel error versetur circa substantiam actus promissi, juramentum appositum non obligat: si autem versetur circa rei qualitatem, & dolus causam dederit, obligat, donec errore vel dolo detecto irritetur. Vide quæ diximus *disp. 1. de Contract. quæst. 2.* Juramentum enim sequitur naturam actus, cui apponitur. Ex quo ulterius sequitur juramentum non ligare, nisi stantibus conditionibus appositis, etiam tacitis, quæ à jure exprimuntur. De quibus *Glossa in c. Quomodo de Jurejurando.*

35.
An liceat
petere jura-
mentum à
pejorato.

Petes I. An licite exigatur juramentum ab eo, qui scitur pejoratus? Resp. I. inducere aliquem ad juramentum modo indebito præstatum, semper est peccatum mortale vel veniale pro ratione defectus in tali juramento. Resp. II. Si exigatur juramentum

non quidem determinate, sed ut id, quod verum est, juretur, non est peccatum, etsi quis sciat alterum pejoratum si justa causa subit juramentum exigendi. Ratio est: quia exigitur ab altero, quod licite fieri potest. Nec obstat, quòd detur occasio mali: quia ex illa tantum sequitur scandalum passivum.

36.
Vel à pacis
verum quod
jurat, &
inducens
novi esse
fallum.

Petes II. An liceat exigere juramentum ab eo, qui bona fide jurabit contra veritatem, id est, firmiter sibi persuadens esse verum, quod est falsum? Resp. Neg. cum Doctoribus communiter contra paucos Recentiores. Ratio est: quia respectu petentis est inductio ad falsitatem testificandam & jurandam, quod est intrinsecè malum. Unde non magis licet talis inductio, quam inductio ad materialem fornicationem, materialem idololatriam & similia peccata, ratione invincibilis ignorantie peccantium à formali malitia excusata.

Nec refert, quòd jurans in casu dato ex parte sua committat actum virtuosum: nam etiam copula quæ à partibus putatur maritalis & adoratio hostiæ, quæ putatur consecrata, sunt formaliter actus virtuosus: & tamen qui novit errorem subesse, nequit ignorantibus prædictos actus materialiter malos suadere: adeoque nec potest inducere ad juramentum materialiter falsum, non obstante bonitate religionis juranti inde obventurâ.

37.
An sit illud
juramentum
communi-
rio appli-
cantur.

Postremò notandum idem ferè esse dicendum de juramento comminatorio, quod de promissorio: quoties enim malum pœnæ promittitur, quod inferre est malum, non obligat tale juramentum. Item quando intervenit aliquid, ratione cujus melius est non impleri, quàm impleri. Item quando mutatur status rei, ut qui jurat se castigaturum filium, non tenetur, si postea veniam petat patris corrigi. Item si malum inferendum inutile putetur, aut majoris boni sit impeditivum, ut si per castigationem juratam filii timeatur turbatio pacis familiæ.

QUÆSTIO V.

De Cessatione Juramenti, Perjurio ejusque Pœnis.

Dico I. Obligatio juramenti impeditur per legem positivam statutentem, ut nullam obligationem inducat. Sic Tridentinum *sess. 25. c. 16.* irritat juramentum adjectum renuntiationi bonorum, si fiat ante bimestre, quod præcædit ipsam professionem.

38.
Juramentum
obligat
impeditur
per jura.

Dices: Obligatio juramenti est naturalis: ergo non impeditur per legem humanam. Resp. N. C. cum enim juramentum promissorium non obliget, nisi acceptetur, non potest nasci obligatio, si is, in cujus favorem fit, per legem fiat inhabilis ad acceptandum. Quod